

LUOKANOHJAAJAN TUNTI, 7. LK (2. tunti)

Tunnin aihe: OPISKELUTAIDOT 1

1. Omat opiskelutavoitteeni

- ohje ja tehtävämateriaali ohessa

2. Läksyrinki

- ohje ja läksyringin lista ohessa

3. Minä luokkayhteisön jäsenenä, 7. vuosiluokka

- tehtävä ohjeineen ohessa

OPISKELUMENESTYKSEN SEURANTA

Opiskelumenestyksen seurantalomakkeen käyttöohje:

Opiskelumenestyksen seurantalomakkeen ideana on, että oppilas asettaa opiskelulle tavoitteita ja seuraa opintomenestystään säännöllisesti. Lomake täytetään ensimmäisen kerran yhdessä luokanohjaajan johdolla. Tavoitteet asetetaan aina seuraavaan todistukseen. Lomakkeessa on sarakkeet, joihin oppilas merkitsee saamansa isojen kokeiden arvosanat ja muiden näyttöjen (esim. pistokkaat, testit, sanakokeet, aineet yms.) arvosanat. Luokanohjaaja säilyttää luokkansa oppilaiden lomakkeita itsellään. Luokanohjaaja jakaa jokaisen luokanohjaajan tunnin alussa lomakkeet oppilaille, ja he saavat täydentää ne niiden tulosten osalta, joita he ovat saaneet edellisen luokanohjaajan tunnin jälkeen. Kevätlukukauden alussa katsotaan, miten syyslukukauden tavoitteet saavutettiin ja asetetaan tavoitteet kevätlukukaudelle. Siinä yhteydessä on hyvä tilanne pohtia yhteisesti luokan opiskeluasennetta, opiskelutapoja ja niiden yhteyttä opintomenestykseen. Tarkoitus on, että opiskelumenestyksen seurantalomakkeet säilytetään oppilaan koko yläkoulun ajan. Edellisten vuosien lomakkeet nidotaan yhteen uusimman lomakkeen kanssa. Näin oppilas näkee helposti opiskelunsa suunnan koko yläkouluajalta.

LÄKSYRINKI

Sovitaan luokan kanssa, keneltä voi tiedustella läksyistä silloin, kun joutuu olemaan poissa koulusta. Jokainen oppilas saa aakkosissa seuraavana olevan oppilaan puhelinnumeron, jotta voi ottaa häneen yhteyttä kysyäksään läksyjä. Tällä varmistetaan se, että jokaisella oppilaalla on joku, jolta kysyä läksyistä. Antamalla puhelinnumeron aakkosissa edellisenä olevalle oppilaalle, oppilas lupautuu antamaan tietoa läksyistä, kun hänelle soitetaan. Läksyistä voi tietenkin kysyä halutessaan muultakin luokkakaveriltaan kuin ”läksyrinkikumppaniltaan”. Oman puhelinnumeron antaminen luokkakaverille on vapaaehtoista. Jos sen antaa, sitoutuu ystävällisesti vastaamaan läksytiedusteluihin.

Läksyringistä tiedotetaan huoltajille esimerkiksi Wilman kautta.

Ohje

1. Oppilaille jaetaan lappu, johon he kirjoittavat nimensä ja puhelinnumeron.
2. Oppilas antaa omat tietonsa aakkosjärjestyksessä seuraavalle.
Aakkosjärjestyksessä viimeinen antaa aakkosjärjestyksessä ensimmäiselle.

Minä luokkayhteisön jäsenenä 7. vuosiluokka

Nimi:	Luokka:
-------	---------

Arvioi omaa toimintaasi luokassa ja ihmissuhteitasi. Rengasta lokero, joka parhaiten kuvaa omaa toimintaasi koulussa.

	Minä...	A	B	C
1	viittaaan	aktiivisesti	toisinaan	harvoin
2	teen kotitehtävät	yleensä aina	useimmiten	harvoin
3	keskustelen	aktiivisesti	joskus	harvoin
4	kuuntelen toisia	useimmiten	joskus	harvoin
5	kysyn, jos en ymmärrä	usein	joskus	harvoin
6	kannustan ujoja ja arkoja	usein	joskus	harvoin
7	suvaitsen erilaisuutta	hyvin	jonkin verran	heikosti
8	keskityn opiskeluun	hyvin	kohtalaisesti	heikosti
9	tulen tunneille	aina täsmällisesti	enimmäkseen täsmällisesti	toisinaan myöhässä
10	poissaoloja	vähän	jonkin verran	paljon
11	välit opettajiin	hyvät	kohtalaiset	huonot
12	kielenkäyttö	ystävällistä	asiallista	loukkaavaa

Minä luokkayhteisön jäsenenä 7. vuosiluokka

Opettajan ohje

Oppilaat täyttävät ”Minä luokkayhteisön jäsenenä” -lomakkeen ohjeiden mukaisesti.

Tämän jälkeen oppilaat jaetaan 6 ryhmään. Jokaiselle ryhmälle annetaan kaksi aihetta Minä luokkayhteisön jäsenenä -lomakkeesta. Esimerkiksi aiheet 1 Minä viittaan ja 2 Minä teen kotitehtävät. Sen jälkeen ryhmät miettivät omista aiheistaan, minkälaiset syyt voivat johtaa siihen, että joku vastaisi lomakkeen kysymykseen vaihtoehdon C. Esimerkiksi ”Minä viittaan harvoin”→”Oppilas pelkää, että luokka nauraa, jos hän vastaa väärin”. Sen lisäksi ryhmät miettivät, miten tilanteen voisi korjata. Keskustelkaa lopuksi ryhmien aikaansaannoksista.

Minä luokkayhteisön jäsenenä 7. vuosiluokka

Nimi:	Luokka:
-------	---------

Arvioi omaa toimintaasi luokassa ja ihmissuhteitasi. Rengasta lokero, joka parhaiten kuvaa omaa toimintaasi koulussa.

	Minä...	A	B	C
1	viittaaan	aktiivisesti	toisinaan	harvoin
2	teen kotitehtävät	yleensä aina	useimmiten	harvoin
3	keskustelen	aktiivisesti	joskus	harvoin
4	kuuntelen toisia	useimmiten	joskus	harvoin
5	kysyn, jos en ymmärrä	usein	joskus	harvoin
6	kannustan ujoja ja arkoja	usein	joskus	harvoin
7	suvaitsen erilaisuutta	hyvin	jonkin verran	heikosti
8	keskityn opiskeluun	hyvin	kohtalaisesti	heikosti
9	tulen tunneille	aina täsmällisesti	enimmäkseen täsmällisesti	toisinaan myöhässä
10	poissaoloja	vähän	jonkin verran	paljon
11	välit opettajiin	hyvät	kohtalaiset	huonot
12	kielenkäyttö	ystävällistä	asiallista	loukkaavaa

Minä luokkayhteisön jäsenenä 7. vuosiluokka

Nimi:	Luokka:
-------	---------

Arvioi omaa toimintaasi luokassa ja ihmissuhteitasi. Rengasta lokero, joka parhaiten kuvaa omaa toimintaasi koulussa.

	Minä...	A	B	C
1	viittaaan	aktiivisesti	toisinaan	harvoin
2	teen kotitehtävät	yleensä aina	useimmiten	harvoin
3	keskustelen	aktiivisesti	joskus	harvoin
4	kuuntelen toisia	useimmiten	joskus	harvoin
5	kysyn, jos en ymmärrä	usein	joskus	harvoin
6	kannustan ujoja ja arkoja	usein	joskus	harvoin
7	suvaitsen erilaisuutta	hyvin	jonkin verran	heikosti
8	keskityn opiskeluun	hyvin	kohtalaisesti	heikosti
9	tulen tunneille	aina täsmällisesti	enimmäkseen täsmällisesti	toisinaan myöhässä
10	poissaoloja	vähän	jonkin verran	paljon
11	välit opettajiin	hyvät	kohtalaiset	huonot
12	kielenkäyttö	ystävällistä	asiallista	loukkaavaa

Minä luokkayhteisön jäsenenä 7. vuosiluokka

Nimi:	Luokka:
-------	---------

Arvioi omaa toimintaasi luokassa ja ihmissuhteitasi. Rengasta lokero, joka parhaiten kuvaa omaa toimintaasi koulussa.

	Minä...	A	B	C
1	viittaaan	aktiivisesti	toisinaan	harvoin
2	teen kotitehtävät	yleensä aina	useimmiten	harvoin
3	keskustelen	aktiivisesti	joskus	harvoin
4	kuuntelen toisia	useimmiten	joskus	harvoin
5	kysyn, jos en ymmärrä	usein	joskus	harvoin
6	kannustan ujoja ja arkoja	usein	joskus	harvoin
7	suvaitsen erilaisuutta	hyvin	jonkin verran	heikosti
8	keskityn opiskeluun	hyvin	kohtalaisesti	heikosti
9	tulen tunneille	aina täsmällisesti	enimmäkseen täsmällisesti	toisinaan myöhässä
10	poissaoloja	vähän	jonkin verran	paljon
11	välit opettajiin	hyvät	kohtalaiset	huonot
12	kielenkäyttö	ystävällistä	asiallista	loukkaavaa

Minä luokkayhteisön jäsenenä 7. vuosiluokka

Nimi:	Luokka:
-------	---------

Arvioi omaa toimintaasi luokassa ja ihmissuhteitasi. Rengasta lokero, joka parhaiten kuvaa omaa toimintaasi koulussa.

	Minä...	A	B	C
1	viittaaan	aktiivisesti	toisinaan	harvoin
2	teen kotitehtävät	yleensä aina	useimmiten	harvoin
3	keskustelen	aktiivisesti	joskus	harvoin
4	kuuntelen toisia	useimmiten	joskus	harvoin
5	kysyn, jos en ymmärrä	usein	joskus	harvoin
6	kannustan ujoja ja arkoja	usein	joskus	harvoin
7	suvaitsen erilaisuutta	hyvin	jonkin verran	heikosti
8	keskityn opiskeluun	hyvin	kohtalaisesti	heikosti
9	tulen tunneille	aina täsmällisesti	enimmäkseen täsmällisesti	toisinaan myöhässä
10	poissaoloja	vähän	jonkin verran	paljon
11	välit opettajiin	hyvät	kohtalaiset	huonot
12	kielenkäyttö	ystävällistä	asiallista	loukkaavaa

LUOKANOHJAAJAN TUNTI, 8. LK (2. tunti)

Tunnin aihe: OPISKELUTAIDOT 1

1. Omat opiskelutavoitteeni

- Ohje ja tehtävämateriaali ohessa

2. Mistä opiskelumenestys riippuu?

- Ohessa olevan kalvon avulla käydään läpi opiskelumenestykseen vaikuttavia asioita. Suurimpaan osaan opiskelumenestyksessä voi itse vaikuttaa. Kuvio toimii perusteluna myös tunnin aiheelle: $\frac{1}{4}$ opiskelumenestyksestä riippuu opiskelutekniikasta, ja sitä voi jokainen kehittää ja oppia.

3. Läksyjenlukuohjeita eri oppiaineisiin

- Kalvo käydään oppilaiden kanssa lävitse.

4. Käsitekartta oppimisen tukena

- Ohje ja tehtävämateriaali ohessa

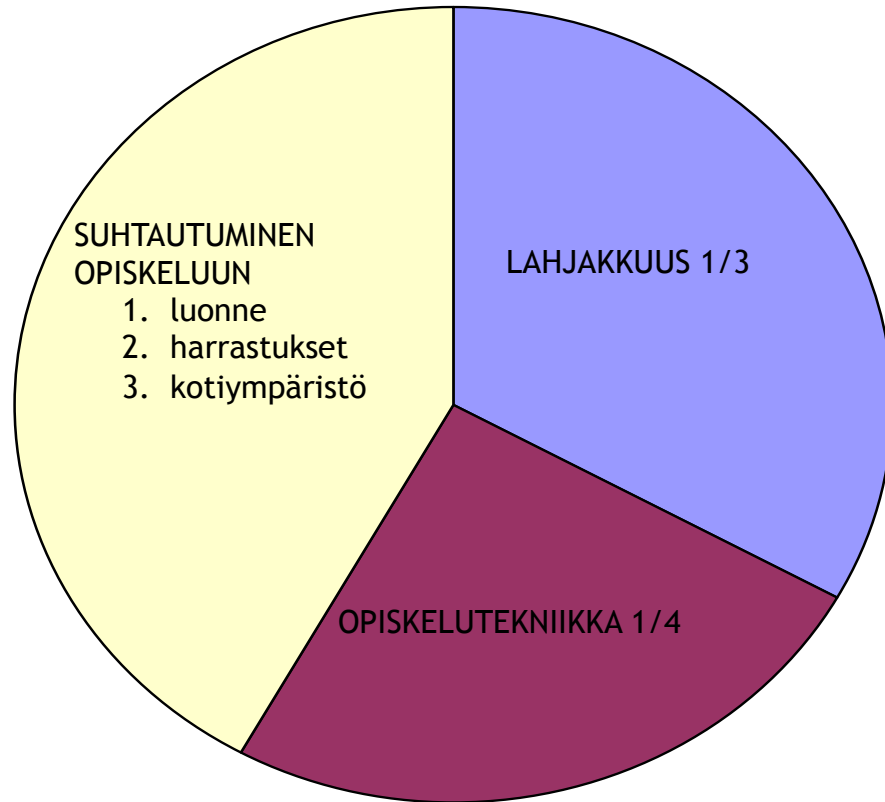
OPISKELUMENESTYKSEN SEURANTA

Opiskelumenestyksen seurantalomakkeen käyttöohje:

Opiskelumenestyksen seurantalomakkeen ideana on, että oppilas asettaa opiskelulle tavoitteita ja seuraa opintomenestystään säännöllisesti. Lomake täytetään ensimmäisen kerran yhdessä luokanohjaajan johdolla. Tavoitteet asetetaan aina seuraavaan todistukseen. Lomakkeessa on sarakkeet, joihin oppilas merkitsee saamansa isojen kokeiden arvosanat ja muiden näyttöjen (esim. pistokkaat, testit, sanakokeet, aineet yms.) arvosanat. Luokanohjaaja säilyttää luokkansa oppilaiden lomakkeita itsellään. Luokanohjaaja jakaa jokaisen luokanohjaajan tunnin alussa lomakkeet oppilaille, ja he saavat täydentää ne niiden tulosten osalta, joita he ovat saaneet edellisen luokanohjaajan tunnin jälkeen. Kevätlukukauden alussa katsotaan, miten syyslukukauden tavoitteet saavutettiin ja asetetaan tavoitteet kevätlukukaudelle. Siinä yhteydessä on hyvä tilanne pohtia yhteisesti luokan opiskeluasennetta, opiskelutapoja ja niiden yhteyttä opintomenestykseen. Tarkoitus on, että opiskelumenestyksen seurantalomakkeet säilytetään oppilaan koko yläkoulun ajan. Edellisten vuosien lomakkeet nidotaan yhteen uusimman lomakkeen kanssa. Näin oppilas näkee helposti opiskelunsa suunnan koko yläkouluajalta.

[illegible]

MISTÄ OPISELUMENESTYS RIIPPUU?

Lähde: Heikkinen, R., Koski, E. & Öhman, E. (2007). Futurix + Opettajan aineisto 2007-2010. Keuruu: Otava.

ERI OPPIAINEIDEN LÄKSYNLUKUVIHJEITÄ

1. VIERAAT KIELET

- Lue edellinen läksy ja kertaa sen sanat.
- Opettele uudet sanat.
- Lue uusi läksy ääneen.
- Käännä uusi läksy ja kertaa sen sanat.
- Perehdy uuden läksyn kielioppiin, taivutusmuotoihin ja lauserakenteisiin.
- Kuuntele kappale äänitteeltä ja seuraa samalla tekstiä.
- Tee harjoitustehtävät.
- Kertaa lukemasi läksy.
- Testaa tietosi kuulustelemalla itseäsi.
- Kertaa unohtamasi asiat.
- Kertaa läksy uudelleen myöhemmin illalla ja vielä aamullakin ennen kouluun lähtöä.

© www.ClipProject.info

2. MATEMATIIKKA

- Lue oppitunnilla kirjoittamasi muistiinpanot.
- Kertaa oppitunnilla ratkaistut tehtävät.
- Lue läksy oppikirjastasi ja tutki esimerkkitehtävien ratkaisuvaiheet.
- Ratkaistessasi laskutehtävää pohdi tarkoin, millä laskutavoilla päädyt oikeaan tulokseen.
- Arvioi, voiko laskutehtävän lopputulos olla oikea, yleensä mahdollinen vai onko se suorastaan mieletön.
- Jos laskutehtävän lopputuloksesta on pääteltävissä, että tehtävä on suoritettu väärin, etsi virhe ja laske tehtävä uudelleen.
- Jos et laskutehtävää suorittaessasi pääse eteenpäin, siirry muihin tehtäviin. Ongelmallisen tehtävän ratkaisussa voit onnistua myöhemmin.
- Kertaa läksy uudelleen myöhemmin illalla ja vielä aamullakin ennen kouluun lähtöä.

3. REAALIAINEET (ESIM. USKONTO, MAANTIETO JA HISTORIA)

- Totea läksyn sisältö silmäillen otsikot, väliotsikot, kuvat, kuvatekstit, diagrammit ja taulukot.
- Lue läksy huolellisesti läpi. Alleviivaa tärkeät sanat ja tekstikohdat. Voit käyttää myös numerointia ja tehdä merkintöjä kirjan marginaaliin. Selvitä outojen sanojen merkitys hakuteoksista tai kysymällä opettajaltasi.
- Lue oppitunnilla laatimasi vihkomuistiinpanot.
- Lue läksy uudelleen lukukappale kerrallaan ja muistele, mitä tietoja lukemasi jakso sisälsi.
- Lue uudelleen ne kohdat, jotka eivät olleet jääneet mieleesi.
- Lue lopuksi läksy kokonaan.
- Kertaa läksy uudelleen myöhemmin illalla ja vielä aamullakin ennen kouluun lähtöä.

© www.ClipProject.info

KÄSITEKARTTA (Mind map)

Käsitekartta on kaavio, jossa on selkeästi esitetty tarkasteltavan aihepiirin pääkäsitteet sekä niiden väliset suhteet. Käsitekarttatekniikan oppii helposti ja se soveltuu kaikenikäisille oppilaille. Eri oppilaat ja myös tarkasteltavan aihepiirin asiantuntijat voivat laatia samasta aihepiiristä erilaisia käsitekarttoja. Siksi tietystä aihepiiristä ei ole yhtä ainoata oikeata käsitekarttaa, vaan jokainen yksilö laatii kartan oman käsityksensä pohjalta. Sen tähden käsitekartta on nimenomaan oppimiseen tarkoitettu tekniikka eikä niinkään tiedon esittämisen tekniikka. Käsitekarttatekniikka on keskustelua ja kirjoittamista tehokkaampi menetelmä, kun halutaan päästä irrallisen asiatiedon oppimisesta tiedon aktiiviseen työstämiseen. Käsitekarttoja tekemällä kehitetään sisältöjen opiskelun rinnalla opiskelijan ajattelun ja tiedon käsittelyn taitoja sekä myös oppimaan oppimisentaitoja.

Käsitekartan laatiminen

3. Etsi keskeisimmät käsitteet tekstistä.
4. Tee niistä luettelo tai alleviivaa ne.
5. Laita käsitteet tärkeysjärjestykseen. Mieti, miten käsitteet liittyvät toisiinsa ja mitkä ovat toistensa rinnakkais-, ylä- tai alakäsitteitä eli selvitä käsitteiden välinen hierarkia.
6. Laita tärkein käsite joko keskelle tai yläreunaan ja ala sieltä hahmotella käsitekarttaa.
7. Nimeä käsitteiden väliset yhteydet eli linkit.
8. Pyri siihen, etteivät linkkinuolet mene ristiin ja tarkista, että nuolen suunta on oikea. Laajoissa kartoissa nuolet saattavat mennä ristiin, jolloin risteymän ylitys merkitään selvästi.
9. Ensimmäinen versio ei useimmiten vastaa käsitystäsi. Todellisuudessa saatetaan tarvita jopa 5-6 yritystä.
10. Tarkista vielä lopuksi, voitko lukea karttasi lauseiksi, jotka vastaavat alkuperäistä tekstiä tai käsitystä todellisuudesta.

Käsitekartan opettaminen

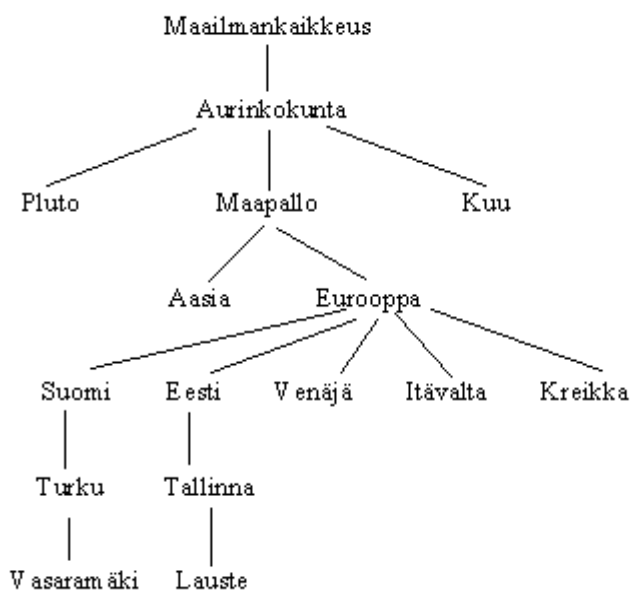
Teetä oppilailla ensin hierarkkinen harjoittelu alla olevan ohjeen mukaan.

Hierarkkinen harjoittelu

Anna oppilaille tyhjää paperia harjoituksen tekemistä varten. Kirjoita sen jälkeen alla olevat sanat joko taululle tai kalvolle.

Vasaramäki	Aurinkokunta	Itävalta	Kuu
Turku	Eesti	Tallinna	Maapallo
Suomi	Eurooppa	Lauste	Kreikka
Maailmankaikkeus	Pluto	Venäjä	Aasia

Alkuvalmisteluiden jälkeen pyydä oppilaita järjestämään sanat allekkain niin, että kaikkein suurin ja laajin käsite on ylimmäisenä. Pyydä lisäksi oppilaita asettamaan laajuudeltaan samansuuruiset käsitteet aina rinnakkain. Kun sanat on saatu järjestettyä allekkain, oppilaat yhdistävät sanat nuolilla tai viivoilla käsitekartaksi.

Kun käsitekartan laatimisen alkeet on opittu, voit antaa oppilaille pidemmän tekstin. Ohessa on rasvoin liittyvä teksti sekä malli käsitekartasta, jota voit käyttää tämän harjoituksen tekemiseen.

Pyydä oppilaita etsimään tekstistä ensin käsitteet ja kirjoittamaan ne ylös erilliselle paperille. Mikäli käsitteet voidaan asettaa yleisyyden mukaan järjestykseen, menetellään niin. Käsitteiden joukosta voidaan myös valita jokin keskus käsite ja laatia käsitekartta tämän keskus käsitteen ympärille. Tämän jälkeen käsitteistä laaditaan käsitekartta. Hyvältä käsitekartalta kannattaa jo tässä vaiheessa edellyttää luettavuutta ja loogisuutta. Esimerkiksi hyvän käsitekartan käsitteitä yhdistävät nuolet eivät mene ristiin.

RASVAT - HUOMATTAVIN ENERGIALÄHDE

Rasvakerros pitää hylkeen tasaisen lämpimänä lämpötilan vaihteluista huolimatta. Koska hylkeen maidon rasvapitoisuus on noin 45 %, kuutin paino nousee nopeasti.

Rasvat elämälle välttämättömiä

Rasvat ovat ihmiselle tärkeitä, vaikka niitä pidetäänkin huonomaineisina ravintoaineina. Rasvaisia ruokia pidettiin ennen arvossa, koska niistä riitti energiaa raskastakin työtä tekeväälle. Vaikka nykyajan työt ovat ruumiillisesti kevyempiä, ihminen tarvitsee rasvoja yhä mm. solujen rakennusaineiksi. Rasvat ovat hyviä energianlähteitä. Ne suojaavat sisäelimiä ja kuljettavat veressä rasvaliukoisia A-, D-, E- ja K-vitamiineja, ja auttavat niitä imeytymään elimistöön.

Elimistö valmistaa osan rasvoista itse hiilihydraateista ja valkuaisaineista. Kasvit valmistavat rasvoja hiilihydraateista.

Eläin- ja kasvirasvoja

Eläinrasvat ja kasveista saatavat rasvat ovat erilaisia. Kasvien rasvat ovat pääasiassa nestemäisiä, samoin kuin merieläintenkin rasvat. Muut eläinrasvat ovat kiinteitä. Nestemäisiä rasvoja sanotaan öljyiksi. Naudan rasvaa kutsutaan taliksi, sian rasvaa ihraksi ja valaan rasvaa traaniksi.

Eläinten rasva sijaitsee nahan alla ja sisäelinten ympärillä. Kasvien rasva on yleensä niiden siemenissä ja hedelmissä. Auringonkukan siemenistä valmistetaan auringonkukkaöljyä, oliiveista oliiviöljyä ja rypsin siemenistä rypsiöljyä.

Rasvojen rakenne

Kasvi- ja eläinrasvojen erilaisuus johtuu niiden erilaisesta molekyyliarakenteesta. Rasvat ovat hiilen, vedyn ja hapen muodostamia yhdisteitä, ja niiden atomien välillä on kovalenttiset sidokset. Rasvamolekyyli on esteri, koska se on muodostunut glyserolista ja kolmesta rasvahaposta, jotka ovat rakenteeltaan karboksyylihappoja. Alkoholien ja karboksyylihappojen reaktioissa syntyy esteriä ja vettä.

Rasvahapon hiiliketjun pituus ja rakenne vaikuttavat ratkaisevasti rasvan ominaisuuksiin. Jos rasvahapon hiiliatomien välillä on vain yksinkertaisia sidoksia, rasvaa sanotaan tyydyttyneeksi. Tyydyttyneet rasvat ovat kiinteitä. Jos rasvahapossa esiintyy yksi tai useampi kaksoissidos, rasvaa sanotaan tyydyttymättömäksi. Mitä enemmän rasva sisältää tyydyttymättömiä rasvahappoja, sitä juoksevampaa se on.

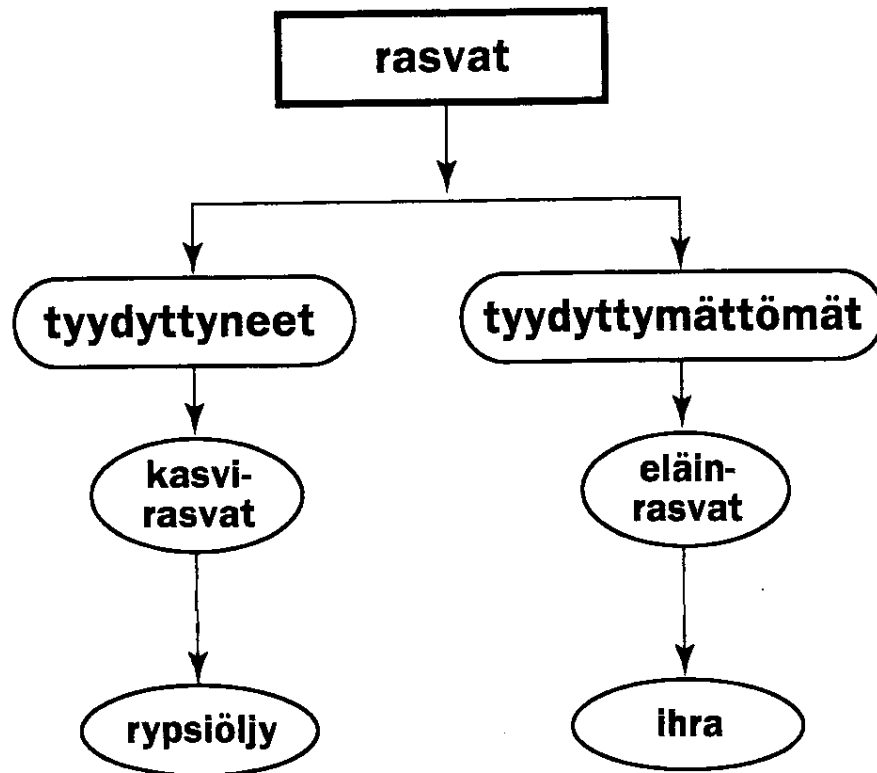
Rasvojen ominaisuuksia

Luonnossa esiintyvät rasvat ovat monien erilaisten rasvahappojen seoksia. Tämän vuoksi rasvoilla ei ole tarkkaa sulamispistettä. Rasvat eivät ole vesiliukoisia, vaan ne liukenevat esimerkiksi bensiiniin ja eetteriin. Rasvojen energiasisältö on suuri niiden massaansa nähden.

Rasvat pilaantuvat eli eltaantuvat helposti. Pilaantumisessa rasvamolekyylin rakenteessa tapahtuu kemiallisia muutoksia ja syntyneet yhdisteet ovat pahanmakuisia ja -hajuisia. Pilaantuneiden rasvojen ravintoarvo on vähentynyt. Rasvat säilyvät parhaiten tiiviissä pakkauksissa valolta ja lämmöltä suojattuina. Rasvojen pakastaminen ei estä eltaantumista.

Lähde: Asphom, S., Hirvonen, H., Hongisto, J., Lavonen, J., Penttilä, A., Saari, H., & Viiri, J. (2005). Aine ja energia, Kemian tietokirja. Porvoo: WSOY.

Käsitekartta tekstistä Rasvat - huomattavin energialähde

Lähde: Asphom, S., Hirvonen, H., Hongisto, J., Lavonen, J., Penttilä, A., Saari, H., & Viiri, J. (2003). Aine ja energia, Kemian tutkimusvihko 2, Opettajan opas. Vantaa: WSOY.

LUOKANOHJAAJAN TUNTI, 9. LK (2. tunti)

Tunnin aihe: OPISKELUTAIDOT 1

1. Omat opiskelutavoitteeni

- ohje ja tehtävämateriaali ohessa

2. 10 ohjetta läksyjenukuun

- Kerrataan yhdessä läksyjenteon merkitystä oppimiselle ja koulumenestykselle oheista kalvoa apuna käyttäen.

3. Lukunopeustesti

- Hyvä lukutaito ja -nopeus ovat tärkeitä opiskelun taitoja. Lukutaitoa voi kehittää ja mitata. Kaikenlainen lukeminen kehittää lukutaitoa ja -nopeutta. Havaintokentän laajeneminen -kalvon avulla voidaan selvittää lukunopeuteen vaikuttavia tekijöitä. Hitaan lukijan katse kohdistuu lukuisiin pisteisiin tekstirivillä. Nopean lukijan silmä on harjaantunut ”harppomaan” pidempiä askelia kerrallaan. Hidas lukija sisäistää usein vähemmän lukemastaan kuin nopea lukija, koska hänen keskittymisensä ja ajatuksensa ehtivät lukemisen ohella suuntautua muihinkin asioihin. Nopean lukijan ajatukset ehtivät pysyä useimmiten vain luettavassa tekstissä.

- Oppilaat tekevät oheisen lukunopeustestin tehtävineen. Luokanohjaaja toimii ajanottajana. Lasketaan kullekin lukunopeus tehtävässä olevan kaavan mukaan.

OPISKELUMENESTYKSEN SEURANTA

Opiskelumenestyksen seurantalomakkeen käyttöohje:

Opiskelumenestyksen seurantalomakkeen ideana on, että oppilas asettaa opiskelulle tavoitteita ja seuraa opintomenestystään säännöllisesti. Lomake täytetään ensimmäisen kerran yhdessä luokanohjaajan johdolla. Tavoitteet asetetaan aina seuraavaan todistukseen. Lomakkeessa on sarakkeet, joihin oppilas merkitsee saamansa isojen kokeiden arvosanat ja muiden näyttöjen (esim. pistokkaat, testit, sanakokeet, aineet yms.) arvosanat. Luokanohjaaja säilyttää luokkansa oppilaiden lomakkeita itsellään. Luokanohjaaja jakaa jokaisen luokanohjaajan tunnin alussa lomakkeet oppilaille, ja he saavat täydentää ne niiden tulosten osalta, joita he ovat saaneet edellisen luokanohjaajan tunnin jälkeen. Kevätlukukauden alussa katsotaan, miten syyslukukauden tavoitteet saavutettiin ja asetetaan tavoitteet kevätlukukaudelle. Siinä yhteydessä on hyvä tilanne pohtia yhteisesti luokan opiskeluasennetta, opiskelutapoja ja niiden yhteyttä opintomenestykseen. Tarkoitus on, että opiskelumenestyksen seurantalomakkeet säilytetään oppilaan koko yläkoulun ajan. Edellisten vuosien lomakkeet nidotaan yhteen uusimman lomakkeen kanssa. Näin oppilas näkee helposti opiskelunsa suunnan koko yläkouluajalta.

[illegible]

LÄKSYJEN LUVUN 10 OHJETTA

1. SILMÄILE ENSIN VANHA LÄKSY!

Näin saat kuvan siitä, mihin laajempaan kokonaisuuteen läksysi liittyy.

2. SILMÄILE UUSI LÄKSY.

Tarkista erityisesti otsikot, jotta tietäisit, mistä on kysymys. Älä sotkeudu tässä vaiheessa liiaksi yksityiskotiin.

3. TEE ITSELLESI ETUKÄTEEN KYSYMYKSIÄ UUDESTA LÄKSYSTÄ.

Näin on helppo innostua, mikä nopeuttaa oppimistasi.

4. LUE LÄKSY HUOLELLISESTI LÄVITSE YHTEEN MENOON!

Etsi vastaukset ennakolta asettamisiisi kysymyksiin ja pyri löytämään läksyn ”punainen lanka”.

5. ALLEVIIVAA AVAINSANAT JA SANARYHMÄT!

Etsi lukiessasi pääasiat ja avainkäsitteet ja alleviivaan ne. Älä kuitenkaan alleviivaa kaikkia sanoja. Pyri ymmärtämään lukemasi. Muistele myös, mistä muualta olet lukenut samasta aiheesta.

6. KÄYTÄ APUVÄLINEITÄ!

Selvitä aina oudot sanat sanakirjasta tai hakuteoksesta. Selitä ne omin sanoin. Käytä karttaa (historia, maantieto, uskonto) ja tunnilla tekemiäsi muistiinpanoja apunasi.

7. KERTAA LUKEMAASI!

Kertaa läksy kappale kappaleelta. Tämän jälkeen lue koko läksy vielä uudelleen, jotta siitä jäisi mieleesi kokonaiskuva.

8. PIDÄ LYHYT TAUKO ENNEN SEURAAVAA LÄKSYÄ!

Suoraan siirtyminen uuden oppiaineen läksyn lukemiseen haittaa keskittymistä.

9. ALOITA LÄKSYJEN LUKEMINEN VAIKEAMMASTA TAI HELPOMMASTA PÄÄSTÄ!

Toiset pääsevät ”vauhtiin” aloittamalla läksyjen lukemisen vaikeimmasta, toiset aloittamalla helpoimmasta läksystä. Vältä kuitenkin samantapaisten läksyjen lukemista perätysten.

10. KERTAA LÄKSYSI USEASTI!

Lue läksyt sopivana ajankohtana ennen iltaa. Kertaa vielä illalla. Kokeisiin on hyödyllistä kerrata pitkän ajanjakson aikana.

LUKUNOPEUSKOE

Lue seuraava teksti mahdollisimman nopeasti ja vastaa sen pohjalta kysymyksiin 1-10.

Viranomaiset aikovat puuttua kirpputorikauppaan

Viranomaiset ja kaupan edustajat ovat huolestuneita kirpputorimyynnin epäkohdista. Kirpputoreilla liikkuu tavaraa, jonka alkuperä on epäselvä. Lisäksi useiden myyjien arvellaan toimivan täysin ammattimaisesti ja kiertävän toiminnallaan veroja.

Eniten päänvaivaa tuottavat varsinkin pääkaupunkiseudulla yleistyneet kirpputorihallit, joissa kauppiaat toimivat hallin omistajalta vuokratuissa myyntipisteissä. Halleissa kaupataan usein vanhan tavarän lisäksi tuotteita, joiden myyminen edellyttäisi asianmukaisia ilmoituksia viranomaisille. Ilmeisesti jotkut kauppiaat myyvät tavaraa pimeästi.

Viranomaiset ovat päättäneet ryhtyä tehostamaan kirpputorien valvontaa pistotarkastuksin. Lisäksi verottajan on entistä helpompaa valvoa hallien vuokralaisia arvonlisäveron kautta. Verotusta varten hallin omistajan pitää kirjoittaa vuokralaisen tiedot kunnolla muistiin. Jos sen jälkeen joku Mälkönen tai Mähönen esiintyy kirpputoreilla kaksisataa kertaa vuodessa, on aika helposti pääteltävissä, että hän ei myy omasta kellarista löytynyttä tavaraa.

Ammattimaisten kauppiaiden seulominen tosisteista voi olla ongelmallista. Esimerkiksi Helsingin kaupunki vuokraa kymmeniätuhansia myyntipaikkoja vuodessa. Vuokralaisten nimet ja henkilötunnukset merkitään muistiin jo nyt. Tennispalatsissa sijaitsevalla kirpputorilla vaaditaan uuden tavarän myyjiltä myös elinkeinoilmoitus tai kaupparekisteriote. Verottajan ei muisteta kuitenkaan koskaan pyytäneen mitään tietoja vuokralaisista. Vuokratositteiden lukumäärä on niin valtava, että verottaja luultavasti löisi hanskat pöytään.

Kirpputorikaupan epäkohtiin puuttumisen taustalla ovat Kaupan keskusliitto ja Liikealan ammattiliitto, jotka vetosivat sisäministeriöön. Kaupan keskusliiton toimitusjohtajan mukaan ammattimainen myynti on laajentunut runsaan vuoden aikana huomattavasti ja uuden tavarän valikoima on laajentunut perinteisistä farkuista uusiin hajuvesiin. Tällä hetkellä ammattimaisesti toimivia kauppiaita ei uhkaa mikään. Arvellaan, että kukaan ei välitä siitä, mitä kirpputoreilla tapahtuu. Uskotaan, että tiedon levittäminen verotarkastuksista ja poliisin pistokokeista saattaa karsia lieveilmiöitä.

Kirpputorihallien omistajien mielestä Kaupan keskusliitto puolustaa lähiseudun kauppiaita, jotka haluaisivat itselleen sitä hyvää, mitä muilla on. Erään pääkaupunkiseudulla toimivan suuren kirpputorihallin toimitusjohtajan mielestä epäkohtia on liioiteltu. Toimitusjohtaja uskoo, että suurin osa esimerkiksi uuden tavarän myyjistä on tehnyt tarvittavat ilmoitukset viranomaisille ja maksaa myynnistään veroa.

Toimitusjohtaja kertoo, että kirpputorilla on kauppiaita, joilla on kioskia tai liike toisaalla. He myyvät sekä liikkeessä että kirpputorihallissa. Toimitusjohtajan mielestä tällainen myynti on täysin sallittua, ja hän rinnastaa sen torikauppaan, joka on täysin hyväksyttävää toimintaa. Uudet kilpailun muodot ovat tulleet Suomeen ja ne on hyväksyttävä.

Kirpputorikauppaa läheltä seuranneet henkilöt kertovat kuitenkin, että uuden tavarän myyminen pimeästi on yleistä. Usein tällaiset kauppiaat kiertävät monilla eri kirpputoreilla Etelä-Suomessa. Tavara on hankittu konkurssihuutokaupoista tai tuotu itärajan yli, ja ainakin parissa tapauksessa kirpputorilla on myyty varastettua tavaraa.

Vanhempi hallitussihteeri Teuvo Airas kauppa- ja teollisuusministeriöstä muistuttaa, että vähittäiskauppiaita ei pitäisi asettaa kilpailullisesti eriarvoiseen asemaan kirpputorikauppiaisiin nähden. Ammattimaisten kirpputorikauppiaiden tulisi noudattaa liikeaikalakia.

Perinteisten kauppiaiden ja kirpputorihallien välit ovat ilmeisesti kiristymässä, sillä Malmin poliisille on Airaksen mukaan tehty tutkintapyyntö paikallisen suuren hallin toiminnasta.

Airas sanoo, että ministeriöllä ei ole mitään huomauttamista, jos yksittäiset henkilöt myyvät omistamaansa tavaraa, jota ei ole hankittu ansiotarkoituksessa. Mutta jos mukana on ammattimaista vähittäiskauppaa harjoittavia henkilöitä, kauppapaikkaa ei saa pitää auki sunnuntaisin. Arkipäivisin kirpputorihallissa saa siis myydä uuttakin tavaraa, jos viranomaisille on ilmoitettu asiasta. Sunnuntaimyyntiin täytyy olla erikseen myönnetty lupa.

Aikaa kului _____ min _____ sekuntia. Katso lukunopeutesi taulukosta.

Lukunopeuteni oli _____ sanaa minuutissa.

Huom. Erilaisissa valintakokeissa joudut usein vastaamaan tämäntyyppisiin kysymyksiin (aineistokoe). Valintakokeisiin ei voi valmistautua. Valmiuksia voi kuitenkin harjoitella.

Kysymykset

Valitse oikea vaihtoehto.

1. Miksi viranomaiset ovat huolestuneita kirpputorimyynnistä?

- a) Myyjät ovat ammattitaidottomia.
- b) Tavarat eivät ole hyviä.
- c) Tavarat eivät aina ole kirpputoritavaraa.
- d) Myyjät eivät välitä kuluttajansuojasta.

2. Kuinka toimintaan ryhdytään?

- a) Perustetaan uhkasakkojärjestelmä.
- b) Lisätään ilmoitusvelvollisuutta.
- c) Toreille tulee säännöllinen poliisivartiointi.
- d) Hallien omistajat tarkastavat tavarat etukäteen.

3. Mikä tekee myynnin valvonnan hankalaksi?

- a) Verottajalle eivät kuulu pikkuvilpit.
- b) Hallien omistajat eivät pidä kirjaa vuokralaisista.
- c) Kaikkia myyjiä ei ehditä tarkastaa.
- d) Myyjät antavat vääriä henkilötietoja.

4. Miksi asiaan on puututtu?

- a) Kirpputorikauppa nakertaa luvanvaraista liiketoimintaa.
- b) Kirpputoritavaran laatua halutaan valvoa.
- c) Verotarkastuksia on helpotettava.
- d) Kosmetiikkaa ja vaatteita ei saisi myydä toreilla.

5. Mitä mieltä kirpputorihallien omistajat ovat valituksista?

- a) Ne johtuvat kateudesta.
- b) Ne koskevat yhtä lailla kauppiaita.
- c) Useimmat valitukset ovat aiheellisia.
- d) Veroasioissa on arvostelemisen aiheita.

6. Mitä toimitusjohtaja sanoo kirpputorikaupasta?

- a) Alalla on liikaa yrittäjiä.
- b) Kirpputorikauppa ei ole verrattavissa kioskimyyntiin.
- c) Viranomaisten on otettava tiukempi linja torikauppaan.
- d) Toiminnassa ei ole mitään laitonta.

7. Mitä kirpputorikauppaa tarkkailleet ovat huomanneet?

- a) Varastetun tavarat myynti on erittäin yleistä.
- b) Myynti on ulotettu Suomen rajojen ulkopuolelle.
- c) Myyntiin hankitaan uusiakin tuotteita.
- d) Laiton kauppa on harvinaista Etelä-Suomessa.

8. Mitä mieltä Teuvo Airas on?

- a) Kaupankäynnin rajoituksia pitäisi vähentää.
- b) Kaupan ehtojen tulisi olla samanlaiset kaikille.
- c) Kirpputorikaupalle pitäisi säätää aukioloajat.
- d) Kirpputorikauppaa koskevaa lakia ei pitäisi muuttaa.

9. Millaisiin toimiin tekstin mukaan on ryhdytty?

- a) Osapuolten yhteistyötä on tiivistetty.
- b) Kauppiat ovat kiristäneet kilpailua.

- c) On vaadittu poliisin puuttumista asiaan.
- d) Kirpputorikauppiaita vaaditaan noudattamaan perinteitä.

10. Mitä tavaraa kirpputorilla sunnuntaisin saa myydä?

- a) Vain vähittäismyyntiin tarkoitettua tavaraa.
- b) Omassa käytössä ollutta tavaraa.
- c) Varastoon jäänyttä tavaraa.
- d) Vain ulkomailta tuotua tavaraa.

Tarkista oikeat vastaukset opettajalta.

Laske tämän jälkeen todellinen lukunopeutesi.

Jokainen virhe vähentää taulukosta selville ottamaasi lukunopeutta 10 prosentilla.

Esim. Aikaa kului 2 min. Lukunopeustaulukon mukaan lukunopeus on tällöin 225 sanaa minuutissa. Virheitä tehtävissä oli kaksi (= 20 %), joten vastauksista oikein oli 100% - 20 % = 80 %. Tällöin todellinen lukunopeus lasketaan seuraavasti:

$$\frac{80\% \times 225}{100} = 180$$

Lukunopeus ilman virheitä _____sanaa/min.

Virheitä _____kpl _____%

Oikeita vastauksia _____%.

Sijoita luvut kaavaan ja laske!

$$\frac{X \% \times \text{lukunopeus}}{100} = \text{todellinen lukunopeus}$$

, missä X on siis oikeat vastaukset prosentteina.

Todellinen lukunopeuteni on:

_____sanaa minuutissa.

Huom. Lukemisessa luetun ymmärtäminen on tärkein asia. Nopeastakaan lukemisesta ei ole mitään hyötyä, jollei ymmärrä lukemaansa.

LUKUNOPEUSKOE

Lukunopeuskokeen tulostaulukko

Aika min/s	Sanaa minuutissa	Aika min/s	Sanaa minuutissa
0,15	1796	2,10	207
0,20	1347	2,15	200
0,25	1078	2,20	192
0,30	898	2,25	186
0,35	770	2,30	180
0,40	674	2,35	174
0,45	599	2,40	168
0,50	539	2,45	163
0,55	490	2,50	158
1,00	449	2,55	154
1,05	414	3,00	150
1,10	385	3,05	146
1,15	359	3,10	142
1,20	337	3,15	138
1,25	317	3,20	135
1,30	299	3,25	131
1,35	284	3,30	128
1,40	269	3,35	125
1,45	257	3,40	122
1,50	245	3,45	120
1,55	234	3,50	117
2,00	225	3,55	115
2,05	216	4,00	112

LUKUNOPEUSKOE

Oikeat vastaukset:

- 11. C
- 12. B
- 13. C
- 14. A
- 15. A
- 16. D
- 17. C
- 18. B
- 19. C
- 20. B